

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 stycznia 2025 r.

Pozycja 23

POSTANOWIENIE z dnia 16 września 2024 r. Sygn. akt Ts 4/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski – przewodniczący
Rafał Wojciechowski – sprawozdawca
Michał Warciński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 19 października 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej Z. i Z.G.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 5 stycznia 2022 r. (data nadania) Z. i Z.G. (dalej: skarżący) – reprezentowani przez pełnomocnika z wyboru – wystąpili o zbadanie zgodności art. 394² § 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim „nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia sądu drugiej instancji o odmowie zwolnienia od ponoszenia kosztów postępowania” z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2, art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Postanowieniem z 19 października 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżących 26 października 2022 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Uznał, że skarżący nie uzyskali ostatecznego rozstrzygnięcia naruszającego ich prawa określone w *petitum* skargi konstytucyjnej, nie wnieśli bowiem zażalenia na postanowienie o oddaleniu wniosku w przedmiocie zwolnienia od kosztów. Zażądali jedynie sporządzenia uzasadnienia postanowienia o odmowie takiego zwolnienia. Przedmiotem skargi nie uczyniono jednak prawa do uzyskania uzasadnienia niezaskarżalnego postanowienia, lecz prawo do wniesienia zażalenia. Trybunał stwierdził ponadto, że kwestionowany przepis nie był normatywną podstawą postanowienia Sądu Okręgowego z 6 października 2021 r. (sygn. akt [...]), z którym skarżący wiążą naruszenie ich konstytucyjnych praw (nie determinował on bowiem treści tego rozstrzygnięcia).

Pismem z 2 listopada 2022 r. (data nadania) pełnomocnik zawiadomił o śmierci jednego ze skarżących, tj. Z.G., informując, że drugi ze skarżących – Z.G. – w dalszym ciągu popiera skargę konstytucyjną.

W zażaleniu z 2 listopada 2022 r. (data nadania) skarżący zarzucił zakwestionowanemu postanowieniu naruszenie art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) poprzez uznanie, że „nie uzyskał ostatecznego rozstrzygnięcia naruszającego jego prawa sformułowane w *petitum* skargi” oraz art. 394² § 1¹ k.p.c. przez uznanie, że nie był podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia (s. 2 zażalenia). W związku z powyższym wniósł o uwzględnienie zażalenia i nadanie dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Zgodnie z orzecnictwem Trybunału zażalenie na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej powinno dotyczyć podstaw, na których odmowa ta była oparta. Przedmiotem postępowania zażaleniowego jest bowiem ustalenie ich prawidłowości.

2. Przystępując do oceny wniesionego środka odwoławczego Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w tym orzeczeniu i nie zasługują na uwzględnienie.

Jednocześnie należy w tym miejscu przywołać wyrok z 8 maja 2024 r., sygn. SK 59/21 (OTK ZU A/2024, poz. 46), którym Trybunał orzekł, że „[a]rt. 394² § 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2023 r., w zakresie, w jakim uniemożliwia zaskarżenie postanowienia oddalającego wniosek o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji wydanego przez sąd drugiej instancji, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2, art. 78, art. 176 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. W uzasadnieniu podjętego rozstrzygnięcia skład orzekający podniósł, że „skarga konstytucyjna, niezależnie od tego, że prowadzi do wydania powszechnie obowiązującego orzeczenia, ma na celu przede wszystkim ochronę interesów jednostki. Ochronę tę zapewnia przewidziana w art. 190 ust. 4 Konstytucji możliwość wznowienia postępowania w sprawach, w których prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach zostały wydane na podstawie aktu normatywnego, uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą. Celem tego przepisu, w odniesieniu do skargi konstytucyjnej, jest doprowadzenie do uchylecia orzeczenia, decyzji lub innego rozstrzygnięcia naruszających prawa lub wolności konstytucyjne. Z tego punktu widzenia wyrok Trybunału stwierdzający niekonstytucyjność normy, która była podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia wobec skarżących, stanowi podstawę do uruchomienia środka określonego w art. 190 ust. 4 Konstytucji”.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.